

בתערוכת היחיד הראשונה שלה בגלריה זומר (לאחר תערוכה בחדר הפרויקטים S2), מציגה ליהי תורג'מן בעיקר עבודות גדולות ממדים, כולן מהשנתיים האחרונות. אלו ממשיכות את עיסוקה של הציירת בקילוף של שכבות הזמן וההיסטוריה של מיקומים ארכיטקטוניים, כפי שנראה בפרויקט הקודם שלה בברנר 17.

רוב העבודות בתערוכה מתמקדות באתרים ספציפיים, הנושאים משמעויות היסטוריות לנרטיב הלאומי-דתית המקומי. *Palestine Railways* (2016), ציור מונוכרומטי גדול, מתאר את מערות ראש הנקרא, היכן שלוחמי הפלמ"ח הפציצו את פסי הרכבת הפלסטיניים ב-1948. *ברוך שובך בוגד* (2016) מציע את הנוף מהר נבו בירדן, שבו עמד משה כאשר ראה לראשונה את הארץ המובטחת אליה לעולם לא יגיע. עבודה זו מחולקת לשניים – ציור פנורמי אבסטרקטי המתאר את הנוף הצהבהב הנשקף מההר, ופסל שטוח המבוסס על הלוח המקובע בנקודת התצפית, המדגים את המרחקים מנקודות ציון שונות: חברון, רמאללה, יריחו, ים המלח. האמנית מחקה שמות אלו, והפכה את המפה למעין ציור אבן פרהיסטורי נאיבי, שבמרכזו שמש קורנת.

הרבה מהעבודות הגדולות הללו נעשו על הרצפה, תוך שימוש בגופה של האמנית עצמה. במובן זה ניתן לראות את עבודתה של תורג'מן בהקשר לפרקטיקות של ציור פעולה. היא שפשפה ומרחה אל תוך הבד תערובות שונות של פיגמנטים, דבקים וסגסוגת אבנים בעזרת רולרים, מגבים וספוגים, ולעיתים גם משקל גופה, תוך הקשחת הקנבס והדגשת מרקמו, עד שקפליו והחומריות שלו הפכו לחלק מהדימוי עצמו. עם זאת, פעולתה של האמנית נבדלת מהפרקטיקה הגברית בעיקרה בתשומת הלב שהיא מעניקה לפרטים וניואנסים מינוריים בתוך שטחי הבד הנרחבים. בצורה דומה לתהליך העבודה שלה, הכולל התקרבות אל והתרחקות מהבד, כך גם הצופה יכול לחוות את הציור באופן שונה ממרחקים שונים. במובן זה, נהפך הציור למעין נוף. *בצד המואר של הכדור* (2015), ציור מופשט שנקרא אחר הצילום המפורסם של כדור הארץ שנלקח מאפולו 17 ב-1976, מקובע סימן פלוס קטן באמצע – מעין נקודת ציון אופטית בים של מופשט.

העבודות בתערוכה סובבות סביב עבודת רצפה גדולה, שמעניקה לתערוכה את שמה ומבוססת על תכניות הרצפה האדריכליות של כיפת הסלע בירושלים (*Centre of Gravity*, 2016). רבים מאמינים כי המבנה המתנומן והקדוש, הממוקם בהר הבית, נבנה על מרכז העולם: הוא בנוי על אבן השתייה, שם מוחמד עלה לשמיים (לפי האסלאם), והיכן שהתרחשה עקדת יצחק ושוכנות הריסות בית המקדש השני (לפי היהדות). אך יתכן שזוהי גם פשוט אבן, בדיוק כמו האבנים הקטנות בהן משתמשת תורג'מן בציוריה. האמנית השטיחה את הכיפה המלכותית לכדי שטיח דו-מימדי, אייקון. אייקון אחר נראה בתערוכה ב-*One* (2016), רישום פחם היפר-ריאליסטי של שטר לירה פלשתינאית אחת (המטבע שהיה נהוג באזור לפני הכרזת העצמאות של מדינת ישראל), עליה טבוע דימוי של מגדל דוד. דימוי מוכר אחר הוא הכיתוב 'PASSPORT', הנחרט על לוח ברזל מחומצן (*Passport*, 2015). בידיה של תורג'מן, המסמך הבירוקרטי הופך, בדומה לשטר ההיסטורי, לשריד קפוא בזמן.

מסורת ציורית גברית נוספת שניתן לקשר לפרקטיקה של תורג'מן היא המסורת המינימליסטית. כמעט תמיד, תהליך עבודתה נפתח בחלוקה של הבד לגריד ולעיתים רבות היא מתבססת על תכניות אדריכליות. עם זאת, תורג'מן מסרבת להיכנע לאבסטרקטיות הפורמלית והנוקשה של המינימליזם, והדימוי תמיד נוכח בציוריה. הגישה המינימליסטית מבוססת-הדימוי הזו נוכחת ב-*Apex* (2016), שבו נראית נדנדה בפרופיל, מזוקקת לכדי המהות של קווי מתאר משולשיים גיאומטריים. הנדנדה דוממת, מדגימה איזון מרחבי-זמני מושלם.

האתרים המוזכרים בתערוכה מוגשים כביכול תחת מעטה של מיתיות או נוסטלגיות מצועפת. אך האמנית אינה כמהה לאיזושהי פיסת ארץ, אלא להפך – היא מצביעה על החוסר שבמיקומים הללו. הדימויים של מערות ראש הנקרא, כיפת הסלע והר נבו, כולם ממסוגרים על ידי מבט העל של כדור הארץ עצמו, מסמנים את השרירותיות שבהטענת מיקומים אלו במשמעויות פוליטיות, ואת האבסורדיות שבניסיון לשלוט על שטחים מופשטים בעזרת גבולות לאומיים או נרטיביים דתיים.

התערוכה מלווה בטקסט של נועם סגל.

טקסט: קרן גולדברג

ליהי תורג'מן (נ. 1985, ישראל) חיה ועובדת בתל אביב. היא סיימה את לימודי התואר הראשון והשני שלה בבצלאל אקדמיה לאמנות ועיצוב, ירושלים, ישראל, וב-2008-9 למדה ב-*École Nationale Supérieure des Beaux-Arts*, פריז, צרפת. היא הציגה תערוכות יחיד והשתתפה בתערוכות קבוצתיות במוסדות נחשבים בארץ ובעולם, כגון: מוזיאון חיפה לאמנות, חיפה, ישראל (2016), מוזיאון פתח תקוה לאמנות, פתח תקוה,

sommercontemporaryart

ישראל (2016), *Le Corridor, Cité International des Arts, Site du Marais*, פריז, צרפת (2015),
Minotaur Gallery, פריז, צרפת (2015), בית האמנים, ירושלים, ישראל (2014), והביאנלה הישראלית
לרישום, ירושלים, ישראל (2013). תוכניות שהות קודמות כוללות את 'Cite international des-Art', פריז,
צרפת (2015). בימים הקרובים תתחיל תורג'מן את שהותה בתכנית השהות של ארטפורט TLV, ותציג
תערוכת יחיד נוספת במוזיאון וילפריד, קיבוץ הזורע, ישראל.

Sommer Contemporary Art
13 Rothschild Blvd., Tel-Aviv6688116, Israel
Mon-Thu: 10:00-18:00; Fri: 10:00-14:00; Sat: 11:00-13:00
Tel. +972-3-5166400 Fax +972-3-5168677
info@sommerglassery.com | www.sommerglassery.com